Printed at the "A. B. S. Press." Vizagapatam.

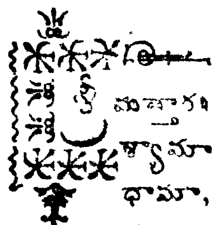
పీఠిక.

శ్రీకృష్ణలీలాతరంగిణి నేను వెనుక వ్రాసి ప్రచురింపించినాను. దానికి సహకారిగా నుండుటకై యీ శ్రీరామలీలా తరంగిణిని వ్రాసి, కాళయుక్తి సంవత్సరములో విశాఖపట్టణమున జరుగు శ్రీరామలీలామహోత్సవకాలమునఁ బ్రచురించుటకు నా స్నేహితులైన శ్రీ అగ్రహారపు సూర్యనారాయణ శ్రేష్ఠిగారికిచ్చినాను, కవిత్వపు ప్రౌఢ్యమునకుఁ గాని కల్పనా చాతుర్యమునకుఁ గాని కాకపోయినను, కల్యాణగుణాభిరాముఁడగు రాముని కథయందలి గౌరవముచేతనైనను బుధవరులు దీని నాదరింతురు గాక!

విశాఖపట్టణము.
కాళయుక్తిసంవత్సర చైత్రశుద్ధ } సెట్టి లక్ష్మీనరసింహము.

శ్రీ

రామలీలాతరంగిణి

శ్రీ సుత్రామనామా, శ్రీజనకపుత్రీ చిత్తకామా, ఘన-
శ్యామా, భానుకులాబ్ధిసోమ, గుణధామా, దివ్యధామా, పరం
ధామా, కైవల్యధామ, నవ్యతులసీదామా, త్రిలోకాభిరా-
మా, మారీచముఖాజలాసురవిరామా, రామ, రక్షింపుమా

మ. రవి నీ నేత్రయుగంబటంచు మదినెంచన్ రారా! కంటిలోన్ జొచ్చుకొం-
టివి, తన్మండలమధ్యవర్తి వగుచున్ నిత్యంబు వర్తించుచుం-
టివి; తద్వంశమునందు మానవుడవై దివాకరుంబొంది సం-
భవముం బొందితి వర్కకోటిసమభామా, రామ, రక్షింపుమా. 2

మ. కదనక్షోణిని రాక్షసవ్రతతులన్ ఖండించు జంభారికిం
గుదురై నిల్చిన యాకకుత్స్థరఘుముఖ్యుల్ పూర్వమే వంశమం-
దుదయంబొందిరొ యందు బుట్టితివి నీవున్నిన్ సహస్రార్కభా-
మ; దశాస్యప్రముఖామరాంతకవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 3

మ. అజ మన్మండయినట్టి రావణుడు బాహాగర్వదుర్వారుడై
త్రిజగంబుల్ పడనొంచె; వజ్రమును భేదింపంగ వ్రజంబె నే-
ర్చు జమీ: వానిని జంప నీకె తగు," నంచున్ వ్రజ వేడంగనీ-
వజ మన్మండయి పుట్టినాడవరిభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 4

మ. మను వంశాంబుధిచంద్రుడా దశరథక్ష్మానాథుండు తానక్షతన్
మును గావించిన బ్రహ్మహత్యకు ఫలంబుం జొచ్చెనిన్ గాంచె గా-
వున నే నీవును రావణున్ విగతజీవుం జేయుచో బ్రహ్మహ-
త్యను లెక్కింపవు క్రూరరాక్షసవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 5

జననము

శా. నీ యాకారము పాయసంబు కరణిన్ నైవేద్యయిం ద్రావు వా-
రీ యానందము పొంద,- శాయనముగా నింపొందుఁ గ్రావితెం-
తో యిష్టంబుగ నిన్ను గర్భమునయందుం దాల్చు కౌసల్యకిం-
కా, యంత, యొక సంశయంబు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. జగముల్ గర్భమునన్ భరించు నిను గౌశల్యాంబుకే దాల్చుటెం
దగుఁ గౌశల్య యటన్న పేరె అ ఒనన్, స్త్రీనామ గర్భంబు గ-
ల్గఁగ గానఁబడు వర్ణభేదమునఁ దాఁ గౌసల్య యయ్యెం జుమీ
అగకేశ ప్రియనామ, దివ్యగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా 7

మ. అనమానుండయినట్టి యాత్మభవు నాహా! మున్ను గర్భంబునం
బ్రనవంబందరు దారఁ గన్న నిను గర్భంబుగాఁ గౌసల్య దా-
ల్చె, మతుంగాఁ బ్రినవంబునందు గనియెన్ సీతాసతీచిత్తకా-

స, సరోజాక్షిభవ వీణాగానాథా, గాఢ గర్భింష్ఠమా. ౮

మ. శరనుక్ సంతోసమొప్ప? యమునాగాం జైకేయి కన్నట్టియా
భాగతుం = భవదీయున ? ధ ౦ బాహ్యముక్తాగ్రాజా ? ?
చరితంబట్టుగ ధారించుకుంటయుక్ సత్యాగ్రహ. వాల్మీకి వే-
మను రామాయణమన్న పేమి గూఢామా, రామ,రక్షింపుమా.

శా. నీ తల్లంబయినట్టి సర్వవిభుఁడున్ నీకే వీక్షగా లేకతో
నీ తోఁబుట్టువునా ?సుమిత్రిసుతు జన్మించెం గదా లక్ష్మణుం-
డై? తర్వాత వనంబులోనఁ బవనాపత్యంబుతో నన్నినా-
శ్లేతండుం జనె పాము గాక? ఘనధామా, రామ,రక్షింపుమా. 10

మ. ఇరినీకే యిరి నా చెయ్వనక్కొ' భరతుండై కైక మూలంబునన్;
పరమప్లాల పరంబు పొందుచు సుమిత్రాపేర్మింబునన్
దొరకెన్ శేషున ఆసెల ప్రభుడు శత్రుఘ్నుండుగాఁ బుట్టె 11)

హరివౌ నీ విధ నెట్టిచో గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
శా. బాహ్లీ దాదులు నీకు గోసిరి గదా ఘట్టాగ నీ లేచో,
బాహ్వుంబాపారంగ్ఫలం దినరు నంభోజాసను గాంచి యా
నిష్ఠుంచే దళితంబు రాతి యను జ్ఞప్తిగా నీపాదం బూనగా,
అడ్డంబౌగద తిద్వగ్రంబు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 12

బాలలీలలు

శా. "రా మా సంచితపూర్వపుణ్యఫలమా, రా మా బహిఃప్రాణమా,
రా మాకన్నులచల్లఁ జేయుతిసయా, రా మాయనుంగా," యటం-
చీమాడ్కిం దశరథద్రుమలప్పుడు నిను వీక్షించి పిల్వంగఁ గా-
దా మున్న ట్లైన రావనాను ముఖరామా, రామ, రక్షింపుమా.
మ. కను వారెల్ల గిలిగింత కొల్పినప్పుడే రాకుండ, నెల్లప్పుడు ఇ-
ల్లని నీ నవ్వులు పండు వెన్నెలలఁ జల్లఁగ రామచంద్రుడవం-

చూను నిశా పిల్చెద. శుక్లపక్ష శశిశౌమ్య వృద్ధి కావించ, చే-
మను నీ కాంతుయగిల్లిదండు ఖిలభిరామా, రామ, రక్షింపుమా 14

శా. కౌసల్యా సతి పాలు పెట్టునెడ నాకంబందుఁ గూర్చుండి యే
యాసుల్ పల్కితివో?—వికుంఠపురమందున్నట్టి చోద్యంబులో?
శ్రీ సింగారముఁ గూర్చినట్టి కథలో శ్రీదేవి పైనున్న నీ
యాసం గూర్చిన పల్కులో సుగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. "గరుడుండా, దిగిరమ్ము; నీవయిని మా కన్నయ్య కూర్చుండి వే-
గిరమ్మీ రేడు జగంబులన్ మనుచుఁ; గాకీ, పొమ్ము నీకన్న వా
డెలు పావంగాదలించు సు." మ్మనుచు నీచే బువ్వతిన్పింత్రు! పే-
మరసంబొప్పఁగ దాదులీశనుతనామా, రామ, రక్షింపుమా 16

శా. జోజో రామ, మనోభిరామ, సుగుణస్తోమా, కనుల్ మూయవే-
రా? జేజేలటు త్రిప్ప మూఁత పడదా రాకాసియన్నన్ వణ్ఠో.

తో జాగ్రద్దతిసే వహించెదవు' జోజో,'' యంచుఁ గౌసల్య తా-
నై జోకొట్టును నిన్ను దివ్యగుణధామా,రామ, రక్షింపుమా. 17

శా. దాదుల్ పొత్తులమీఁద నిన్ను నిదినంతఁ నవ్వుచుం, గేరుచున్,
పాదంబుల్ కరముల్ కదల్చుకొనుచుం, బాష్పల్లకల్లోలము-
న్గా దొర్లాడుచు మీఁదనై కదలికోనం బూర్వమెట్లుంటివో
యాదారిం గనుపట్టినాఁడవభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 18

మ. మునుమున్ పొత్తుల జారగిల్లుచు, శిరంబుం గొంత పైకెత్తి కా-
ళ్లను జాడించుచు, వీఁపు పై కెగయు లీలన్ మెల్లగా లేవఁ బో-
యిన నిన్ గన్గొనఁ, గూర్మరూపమున మున్నెట్లుంటివో యద్ది నె-
మ్మనమందూహ యొనర్ప వచ్చు నభిరామా,రామ, రక్షింపుమా.

శా. ప్రాఁకన్ నేర్చిన యంతఁ జాకలను నిల్వం బోక, యేయుద్దునున్
లేకుండంగన పట్టి నేలపయి ధూళిం ద్రొక్కుచున్ మంటినిం

ర్ధశవిద్యల్ గ్రహియించి, యుద్ధుఁడవనా ధాత్రీస్థలంబందు న-
దృశమెంతో గడియించినాఁడవభిరామా, రామ,రక్షింపుమా. 26

మ. నిడు కన్నుంగవయున్, వెడందయురమున్ నీలంబటుల్ తళ్కులీ-
నెడిమేనున్, నిడుపైన బాహుయుగమున్ నిద్దంపు నెమ్మోముసున్,
కుదునందంబగు నూఁగుమీసమును గుల్కన్ కల్కిరూపంబు నీ-
కడ కెం బ్రాయము వచ్చినంత నభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

విశ్వామిత్రాగమనము

శా. నీ శిష్యత్వము గాంచెఁ గానఁ దనకంబ్ గౌరవంబొప్పఁడున్
మా శత్రుండు వసిష్ఠుఁడంచును గరంబున్ గాధిపుత్రుండెదం
దా శంకించుచు, యజ్ఞరక్షకని వెంటన్ నిన్నుఁ గొంపోయె; నీ
యాశం బొందని వారెవ్వ? రభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 28

మ. సరిగా వ్యాకరణప్రకారముగ విశ్వామిత్ర శబ్దార్థమే
యరయన్ మిత్రుఁడటందు విశ్వమునకున్ కల్యాణసంధాయకుం-
డరిగం గావున, మీదు తండ్రికివి విశ్వామిత్రుఁడే భాగుఁడౌ
బహుమానమిత్రుఁడుగాఁగఁ జేతె రఘురామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. చిల్లిమూఁకల్ గూడి మూఁది వెంబడిని వేవే లక్ష్మణుంగూడి నీ-
వుల్లాసమ్మునఁ బోవుచున్న యెడ, నోహో! వీఁడె మా రాముఁడం-
చెల్లిం గూడుచు వచ్చెమమ్ము విరహోద్రేకంబు దోఁచునో," యంచు లే-
మల్లోలాక్షులు నిక్కి చూతురఁట శ్రీరామా, రామ, రక్షింపుమా. ౬౦

తాటకావధ

మ. "దయయే యుత్తమ, మెట్టి జీవులను బాధం బెట్ట," కంచున్ వసి-
ష్ఠయతీంద్రుం డుపదేశమున్ సలుప, విశ్వామిత్ర రాజర్షి ని-
ర్దయయే నేరిపి, తాటకావధకుఁ బ్రోత్సాహంబు కల్గించె: వి-

స్వామి మేమున్న ని దాశ దానవవిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. తొలుతం దాటకఁ జంపి స్త్రీవధను నీ పాపాచరించం గదా!
బలు పాపంబొనరించెడి నా పగిది; ఆపాపంబు నుం బాపుకోఁ
దలఁపుం బూనకఁ, దానిటీవల సముద్రస్నానమును జేసి ని-
ర్మల మయ్యేక్ రణధీమ, రాక్షసవిరామా, రామ,రక్షింపుమా. 32

యాగరక్షణము

శా. ఆ గాధేయుని యాగరక్షణకునై యాంగా, సుబాహుల్ మృతుం-
గాఁ గావించియుఁ, దాటకేయుఁడనుచుం గాంగోలు మారీచు స-
చ్చోఁ గారుణ్యమున్ వధింపవహహా! మానుంచుచుం దర్శితో
మాఁ గన్పట్టుట మాడలేక గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

—:అహల్యా శాపవిమోచనము:—

శా. చాతుర్యంబునఁ బ్రహ్మసృష్టికిఁ బ్రతిగా నల్పం గలండన్న వి.

ఖ్యాతిం గాంచిన యట్టి కౌశికుని శిష్యుం జేసినా: వందుచే
రాతిన్ నాతిగఁ జేయఁ జాలితివి: వారాశిన్ శిలాజాతమా-
హా! తేలించితివి మఱి మహిమధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శివధనుర్భంగము

మ. నిజపుత్రుండు యుప్పొంగి మనస్వామిని దుర్నీతి నదుర్విదించుచున్ ఖగ-
ధ్వజుండే రాముడు కాని పెట్టి, నిప్పు కోదండంబు ఖండించెనా: శం-
భు జయపాటికి మూలమౌ శరధి పొంగార్చంగాఁ జేసె, సం-
చితముఖ్యుల్ నిను నమ్మి చూడుమభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

సీతావివాహము

మ. గనతో వైరము కల్గు శంకరుని కోదండంబు ఖండించినా-
వని నీకున్ శుభముం ఘటించుటకు సన్మానుండై సీతాంబుజా-
క్షను పైఁ బువ్వుల వాన యన్నిమను బాణంబుల్ ప్రయోగింపఁజ

య్యన నీపైఁ బడెఁ బూలమాలయభిరామా, రామా, రక్షింపుమా.

శా. పారంబొప్పఁగ నీవు శంకరు ధనుష్కాండంబునున్ వంచుచో,
నారిన్ లాగుటె కాక, భూతనయయున్ నారిన్ సహా లాగివా-
వౌరా! తాటిని ద్రుంచి, దోషపరిహారార్థంబు శ్రీసీతకుం-
బారం దాటిని గట్టినాఁడవభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 87

మ. తన గాంభీర్యము చేత సద్గుణసముద్రఖ్యాతినిం గన్న యా-
జనకుండే జనకుండుగాఁగ ధరణిన్ జన్మంబు గన్నట్టి సీ-
తను పీతాంబరధారివౌచు నప్పుడుద్వాహంబు నీవైతివి, వా-
త్మను లక్ష్మీసతిగాఁ దలంచి యభిరామా, రామ, రక్షింపుమా 88

శా. "కాలం దాఁకుటచేతఁ గాదె శిల మున్ కంజాక్షిగా మారెనా
కాలిన్ నాథుఁడు నేఁడు త్రొక్కఁగ శిలా కాంతంబునాకౌనో" యం-

చాలోచించుచు మోము వంచుకొని సీతాబ్జాక్షి కూర్చుండ: నీ-
వాలోకించుచు నవ్వుచుంటివభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 39

శా. శ్రీవైదేహి నవీనసంగమమునన్ సిగ్గొంద, "నో దేవి, నే
గాఢంబంధుని పుట్టి కోమలవధూకాయంబు కావించితిం:
చే వైవన్ మృదుభావముం గనునో నీ చిత్తాళి!" యంచిట్లుగా
ఆ వేళన్ సరసంబులాడితభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 40

పరశురామగర్వభంగము

మ. "భృగుచాపంబును ద్రుంచినాఁడవట! ఏదీ, త్రుంచుమా, చూతమా
భృగుచాపంబని," భార్గవుండెదురుగా నేతెంచి నీ చేతిలో
జగదేకంబగు విష్ణుచాపమునుంచన్, త్రుంచినావీవు: ధ-
ర్మగుణంబుల్ వశమౌర! నీకు రవిధామా, రామ, రక్షింపుమా.

పట్టభంగము

శా. నీకుం బట్టము గట్ట పెద్దలు ప్రయత్నించంగ, జూపోవరే
కై కేయీ హృదయాబ్ధి మందరము నాఁగా మంథరా కాంత యు-
ద్రేకంబార మథించుచో విషము రీతిం గోర్కె పైకుబ్బె క-
ట్టా! కానన్ నినుఁ ద్రోసె నా మనుగుణాధామా, రామా, రక్షింపుమా.

మ. వసుధం బుత్రులఁ గాంచి నీకహితమాపాదించినారల్ల కై-
కసియున్ కైకయు; నామసామ్యము వృథా కాలేదు; రాజ్యంబు కై
వసమీ పొందమి కైక పుత్రవలనన్; నామాత్రుఁ గోల్పాటు తా-
మనుఁడా కైకసి పుత్రువల్ల గుణధామా, రామా రక్షింపుమా.

మ. పదియున్ నాలుగు లోకముల్ మరచి యీ పై రాజ్యభారంబు పూ-
నఁ దగున్ నీవని, యట్లు కైక వ్యవధిం దా నీకొసంగెం గదా
పదునాల్గేఁడుల కాఁక? లోకములకో కాధల్ దొలంగింప, దు

ర్మములన్ గూల్చితివప్పుడీవు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. అటవీసీమకుఁ బైక పొమ్మనుడుఁ, గిమ్మంచున్నఁ బ్రోక్షింపకే
జటినై, నారలు కట్టి, దేహమున భస్మంబంతటం దాల్చినా-
వఁటా! హా! తాపసరాజశేఖరత యిక్కైనన్ శరీరార్థమై-
పటు. ఆ నుండె ధరాత్మజాత గుణధామా. రామ, రక్షింపుమా.

శా. "కానం జేకొదే? నీవు మాకు వకటా! కానంగ రాకున్న, లో-
కాసన్ నిల్వఁగ లేక చత్తుమతిశోకానల.వ్యర్థ్ నిల్చి మా-
కానంగంబిసు కాన నోకొడుకుకానా," యంచో కేకిని మా-
హానన్ నీ తలితండ్రి లేడ్చిరభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 16

శా. తన్మూర్ పీడ్కొని కానకేఁగడను వృత్తాంతంబు మీ తండ్రి) తా
విన్నంతన్ మతి తప్పి మూర్ఛలై: వాఁపీడ్చి బతంబెట్లుగా
నున్నచూడఁ దదీయ చిత్తపుటకో హా హా! ముందుగాఁ బోయెనో

యున్నట్లుండె నతండు సర్వగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా, 47

మ. " సుకుమారుండవు: తండ్రివాక్యముల నేనూహించిటుల్ నిల్వరా?
సుకుమారుండవు: కాన కేగి యెటులచో నుందువో తండ్రి? వా-
సుకుమారుండవు: కాన పాలె కద నీ సొంపెల్ల? నిన్ గన్న యా-
మ్మకుఁ జచ్చె, "యని యేడ్వఁ దల్లి గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. "కనుమా లక్ష్మణ, రాముని దశరథుంగా; అట్టులే చూడుమా
జననింగా జనకాత్మజాతను; వనస్థానంబ యోధ్యాపురిం-
గను భావింపుము: పోయి రమ్ము, యింక సౌఖ్యమ్మగు నో పుత్రకా,"
యని సత్యమ్ము సుమిత్ర పల్కె గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

వనగమనము

శా- ఆక్రందించుచు నున్న పౌరుల విలాపారావముల్ నిండుచున్
చక్రధ్వానము నణంపంగా, రథముపై సాకేతముం వీడి; తా

చక్రధ్యానము నించుఁ జక్రధరమూర్తిం జెందె భయంబొందిరా-
రా! చక్రవ్యాధులవక్రవిక్రములలామా, రామ, రక్షింపుమా. 50

మ. కమలాక్షుల్ తమ పుట్టినిండ్ల కరుగంగా నెన్నునంబుధిజ-
న్మము గాంక్షింతురు; పుట్టినిండ్ల తముఁ జేరన్ వచ్చినట్టైనచోఁ
బ్రమదంబింతని చెప్ప శక్యము? భవత్పాదంబు సోఁకంగ, సం-
భ్రమముం గాంచుచు గంగ పొంగె గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. గంగానందనుఁడైన యట్టి గుహుఁడే కాంచోలు నీ సేవ యా-
భంగిం జేయఁగఁ గర్ణధారుఁడయి కన్పట్టెన్: గుహుండన్న పే-
రుం, గంగానదిమీఁద నుండుట గనన్, రూఢంబుగా నట్లు స-
మ్యంగా: జెల్లును గాదె? సర్వగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. గుహుఁడత్యంతము భక్తిమైఁ బడవసొం గూర్చుండఁగాఁ బెట్టినన్
జహ్నవిస్త్రీర్ణత గల్గు గంగను దరింపం జేసి నంచున్, భయా-

పహాపైవట్టి ధవంబు నాతిని౯ బరింపం జేసినావీవు: నీ
మహిమం బెన్నంగ శక్యమౌనె? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

చిత్రకూటప్రవేశము

శా. నీ పాదాంకములన్ ధరించిన నగానీకంబులం దాదిదై
వేడ్కం గాంచెను చిత్రకూటము: తదీయేందూపలక్షోణిపై
హృష్యత్ప్రీతి వహించి నీడ౯ జూచుకొని. నీ కాల్పోక నీ కాయశ్రీ-
మై పుట్టొందె నటంచు నెంచు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. ద్రోణాంబుదజాతకంబు నీకు నమనము దుం జేసి, దైతేయనం-
దోహం బంతయు, గాకి మే యసుర కోర్చె౯; తదీ దృష్టి నీ-
చే బాణం గన, శుక్రు దుర్గమము వచ్చె౯ దానికిం గూడ: నీ-
మాహాత్మ్యంబు నుతింప నౌనె? రవిధామా, రామ, రక్షింపుమా,

శా. పూజ్యాంబౌ భవదీయపాదయుగ మెప్పుం గొల్చి నీ పాదుకల్

రాజ్యంబొందెను కాముదారువులుమాత్రంబయ్యె: నీయంఘ్రిలం
ఖాగ్రిజ్యంబై తగు భక్తితోఁ గొలుచు వారల్ పొందరే మొట్టి సా-
మ్రాజ్యంబైన నిహంబునందు? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. మాన్యంబౌ భవదీయపాదయుగసంస్పర్శన్ సతీలోకమా-
ర్గన్యంబయ్యెను రాయి, వ్యాజనమూర్ధన్యంబులై దారువుల్
ధన్యత్వంబును బొందెఁ: లోకులకుఁ ద్వత్పాదాబ్జముల్ దక్క నిం-
కన్యం బెయ్యది ప్రాపు? సర్వగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 57

దండకారణ్యగమనము

శా. "వన్యక్షేత్రంబునందు మా యుపాదములు నాపైఁబూన్తిగా మాసె, వ-
త్రుప్పుల్యంబై భరతుండు పాదుకలు కొంపోఁ," నంశాదన దండకా-
రణ్యం బెంతయు సంతసించె దనుఁ జేరంగ నీవు రాఁగా, విమ-
న్యున్యంత్వపరిమానధాము, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా 58

శా. దంభోళిన్ గిరి వజ్రి గూల్చిన చందానన్ ధరన్ శీఘ్ర సం-
రంభం బార విరాధునిన్ నిశితనారాచంబునం గూల్చఁగా,
రంభాభామిని యాడెఁ దుంబురుఁడు సారంగ్యంబుగం బాడెఁ బ్రా-
రంభోల్లాసను వృత్తిఁ గూడి గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. రమణీయంబుగఁ బూర్వ మొక్క వటవర్ణంబందుఁ అన్నుంటి న-
ట్టి ముదంబాత్మ దట్టి, పూర్వము ఽకంటెన్ హెచ్చుగా సౌఖ్య మొం
దు మనోవాంఛను గాదె పంచవటమందుం పర్ణశాలం ద్వదీ-
య మనోహారిణితోడ నుంటి వభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. ౬౧

ఖరవధ.

శా. దిక్కుల్ తావక దేహవాసనల నెంతేనిన్ గుభాళింప, నీ
వాక్కుల్ తానసుధామయంబు గనో వత్ప్ర, నిన్ను మోహించి తా
ముక్కున్ వీనులు బాసె శూర్పణఖ అముక్కున్ చెవుల్ కావగో

యశ్శ్రీలంకఁ బఱికిచ్చి తెచ్చె? నభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.
మ. నిఖిలోర్వీవలయంబు గ్రక్కదలఁగా నీతోడ మార్కొంచు గ్రా-
న్న ఖరాదుల్ మఱి లేని గాడితలె యవ్యర్థంబుగా. నీవు వా-
రి ఖరత్వంబు గణింపవాదిమహాయగ్రీవుండవై యందురా
మఖవిధ్వంసకరాజిలాసురవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 62
మ. ప్రచురక్రోధనమగ్రమై ఖంకరోగ్రత్వంబు వారింప నే-
రుచు రాహుగ్రహమాట, నీ శరముదారుల్ గాంచి పైకెగుదెం-
చుచు దోషాచరమండలంబును గ్రసించుం గాదె పర్వంబు నాఁ?
అచలేంద్రోపమధైర్యధామ, రిపుభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

మారీచవధ

శా. నీ కానన్ భ్రమియింపఁ జేయుమని వానిన్ రావణుండంపమా-
రీచుండా మొద మాయలేడి యయి సీతన్ గ్రాలినం గాంచుచున్,

సైంచం బాలక యామె యూహారిణముల్ సాధింపఁగాఁ బోవనో?
ఆ చంద్రార్క సహర్ద్ధి మచ్చ గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 64

శా. "ఏణాంకుండిది దాఁగి యుండుట* జోటీయుంగనీ, పార్వతీ-
ప్రాణేశుంకును దీనిఁ జేయుబునఁ జేపట్టంగని," మ్మెంచు నీ
శాణాలుం బరిఁగించి కూల్చితివి భూభారంబు క్షీణింప మా-
యైణాంగుల్ రిపుభీమ రాక్షసవిరామా, రామ, రక్షింపుమా 65

సీతాహరణము

శా. శ్రీసీతారమణిన్ హరించుటనినన్ క్షేమంబొకో? ప్రాణస-
న్యాసంబన్నను జంకకున్న దెడనే, యా కార్యముం జేయనా:
ఏ సంకోచము లేక రావణుఁడు జేపేచ్ఛన్ విసర్జించి మా-
యాసన్న్యాసిగ వచ్చెఁ గాదె రిపుభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 66

మ. విమలంబైన పతివ్రతాత్వరుచులన్ వెల్గొందు చున్నట్టి నీ

దు మనోహారిణి భూమిపుత్రిఁ గతిఁ బొందుఁగాదె యంగారక-
త్వము? నిప్పుం జెఱఁగందు కట్టుకొను చందానన్ దశగ్రీవుఁడా
యమఁ గొంపోయెను భస్మమాటకరిభీమా, రామ, రక్షింపుమా

శా. క్రూరాత్ముండయి పంక్తికంధరుఁడు తన్నుం బోవనీఁ డామె, "రా-
మా, రామా:" యని యేకనాదముగ శోకారావముల్ చేయుచుం,
'మారా,' యంచును శబ్దమేర్పడియె: మింటన్ గంబరగ ప్రత్యె
"మారా," యన్ రతి పోలె నామె గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. మారీచుం డసురమ్ము లైన కారణముచే తన్మపుత్రి శోకింపఁగన్
శోకంబొందె సతంచ శోకవని సుందర్ రావణుండుంచినన్,
హ్రాకన్యామణి గుంద, గుందని యశోకంబుల్ గనెం దాఁ పుణా-
తా! శిలోత్కృష్ట నీదు ధామకరభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

—*సీతాన్వేషణము*—

శా. దొంగం బోలెను దోఁచి జోటిని నిన్నుఁ దోషాచరేంద్రుండు పా-
వంగాఁ, జక్రివిభుండవీవపుడు నీ ప్రాణప్రియం దొంటి చో-
టం గానంగను లేక యుండుచును, గట్లుం జెట్లు గాలించినా-
వంగంబంగద పాలు చేసి గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 70

శా. "ధాత్రీ, యొంటిగ డించి పోతి నని క్రోధంబాత్మలోఁ బూనినీ
పుత్రిన్ లోనికిఁ గొన్నఁ, దెమ్ముక్రమతిమొప్పన్ వీడఁబోనా న్యాగీ-
నేత్రిన్ వీలిన యట్టి మామకవ్యాధిన్ సేఁ దాల్పు," నంచిట్లుగా
అత్రింబొంది వచించితీవు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 71

శా. రక్షోనాథుఁడు నీ వధూమణిని గ్రావ్యంబారఁ గొంపోవుచోఁ
బక్షీంద్రుండు జటాయువడ్డు పడి, యమైత్రి జేహామర్పించుటన్
మోక్షంబొసగితిచ్చినావు: నతతంబుం జిత్తమర్పింప, నీ-

వక్షయ్యంబగు మోక్షమీవా? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. శబరీభామిని యిచ్చినట్టి ఫలముల్ సంప్రీతి భక్షించి, యా
యబలం బ్రోచితివంట: నీ మగువ రమ్యంబైన శ్రీమార్గిక-
ప్పి బడుల్గాఁగ నొసంగె నామె యని యువిల్లూరితో? దివ్యధా-
మ, బలారిప్రముఖామరాళినుతనామా, రామ, రక్షింపుమా. 78

సుగ్రీవమైత్రి

మ ఎవుడుం బాయని వాలి యంపటములో నీ మూర్తి నీ నామము
జపియింపంగను వీలటంచు సతి యంటం బోని రూపంబుతోఁ
గపియౌ శంభుఁడె యాంజనేయుఁడని, భక్త గ్రామణింగాఁగ శ్రేష్ఠ
మవరగ్యంబునఁ గొంటివీవు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.74

శా. బంధుత్వంబును జేసి భానుసుతునిం బాలించినావన్న, గ-
ర్వాంధుండౌ దశకంఠు తమ్ముఁడటు నీకాప్తుండు? నిన్నాశ్రయించు

వంధిం గోరఁగఁ గావవే శ్రితుల రక్షం జేయ నీకన్యనం-
బంధం బేల? దయాభిరామ, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 75

శా. చాలా చోటునఁ బొంచి యింద్రతనయుం బంపం గతం బేమి? బా-
హాటంబైన విధంబునం దునుమ లేవా! అన్యకాంతాహరుం-
డౌటన్, రావణుఁ బోలునా ఖలుని యాస్యంబుల్ గనన్ లేమియే
యాటంకంబగుఁ గాదె దుర్జనవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 76

శా. పటు బాణంబున నీవు వాలిని వధింపన్, వాఁడు మండోదరీ
విటుఁడౌటన్, గళమాత్రమవ్వలఁదిక వ్వేళన్ నగంబవ్వుడే
తంత్రిటితంబయ్యెఁ: జటుత్వముం జెడిన తత్పూత్రింబిఁ కెన్నుల్లు త-
నటు నిల్చుం దెగకుండ? దానవవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 77

—:సుందరకాండము:—

శా. నీ భక్తాగ్రణికిని భవాంబునిధి యేర్నీ దాఁట సాధ్యంబనం-

గా, ఘోరంబౌ సముద్రలంఘనము సీ కాంతామణిం జూడఁ, గు-
ల్యాభంగిం దరియించె వాయుసుతుఁడాహా! వాయువేగంబుతో
నాభీలంబగు నంబుధిన్ మహిమధామా, రామ, రక్షింపుమా. 78

మ. తొలి భూతంపుఁ గొమారితన్ వెదకి సద్బుద్ధిన్ ద్వితీయంపు మం-
డలమున్ వేగ తృతీయపుం బ్రభలతోడన్ దా చతుర్థంపుట-
ర్మిలి పుత్రుండవు పంచమంపు గదిగా మెచ్చెంచుచున్ దాఁటె నీ-
వలరన్ భూతహితుండవౌట గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. గూఁడున్ వీడక రామ రామ యనుచల్కుం దక్క వేఱొక్క మా-
టాడం జాలక, కూరరావణ బిడాలాలోకనావస్థ నె-
త్తో డీలొందుచు పంజరంపు శుకవల్లున్నట్టి నీ చేడె న-
న్మైత్రి దాసె బవనాత్మజుండు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. కనులం గల్గిన కంకణావళులనే గెంటించులందూర్మికన్ -

గమకముగా దాచ్చిన సీత, మారుతి యొనంగంగొంచు నీయూర్మికిం
దనకుం గంకణమట్లు దాల్చె: విరహానల వేఁగుచున్నట్టి భా-
మ నగల్ తిన్నఁగఁ జెట్టుకొన్న? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. నెమ్మేనంతయు యంగకంబు మతి తొంతే దీర్ఘమై మండు నా-
లమ్మ్యం గల్గి మరుత్తనూజుఁడదె లంకాపురాధీశు నా-
శమ్ముం దెల్పెడి ధూమకేతువటు: పెల్చె లంకలో నింక నీ
యమ్ముల్ (గమ్మకు నుల్కలట్లు రిపుభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. విషమంబైన యవస్థ నుండియును సాధ్వీవృత్తమే మాత్రమున్
మసిఁ గాకుండ, నలీశిరోమణి యనం దాను న్న వృత్తాంతమీ-
మిషగాఁ దెల్ప శిరోమణిన్ హనుమచే మీకంపెఁ గాదే యక-
ల్మష తా సీత? ద్విషద్విషాదకరధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా, ద్వేషంబన్నది నీకొంచుకయుఁ గల్దే? వైరికిం దమ్ముఁడౌ
దోషంబున్న, విభీషణుఁ మనుప లేదో? అంతియేకాదు; నీ
తోషార్ దొంగిలు పంక్తికంఠునికి సాయుజ్యంబు నీవో? నినుం
భాషానాథుఁడు నెన్న లేఁడు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. "కార్యంబై వారి యున్న నా కులముల్ శ్రీనేత్రయుం దేల్చెనీ
మా శాంతింపఁగ జేయ లేఁడె!" యనుచుం గాధోధినాథుండు తా-
నార్తిన్ నీ ఘటనోటి వేయ గిరులెట్లో తేలిచెన్: దీనిలో
మర్మంబెంతయు కాదె? ధర్మగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.35

యుద్ధము

మ. ప్రధనంబందుఁ బ్రహ్మాస్త్రముఖ్యదివిజాస్త్రంబు లిన్నర్వమై
నిధనంబొందరు రాక్షసప్రవరులో నిమ్మంబుచే గాదు; త-
ద్వ్యథకున్ హేతువు రామనామముగుఁ: దస్యంత్రంబునోరార శా.

ర్యధనుల్ వానరులుచ్చరించిరణభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. సీతాభంగము కల్గినందులకు వెంతే నంతరంగంబునన్
కావ్రంబొందెడి కుంభకర్ణుని నరుణ్రింగంపు దల్పంబునన్
భద్రంబౌ గతిఁ జేర్చి పెద్దనిమరం బట్టించి నావార! యా
మాద్రిం జేసెడి వారలెవ్వ? రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 87

శా. మేఘవ్రాతము చాటునన్ స్తనిత గంభీరంబుగా వార్చి, బా-
ణౌఘంబుల్ పిడుగుల్ బలెంగురియుమాయాసాంద్రుఁడౌ నింద్రజి
న్మాఘాపాత్రముగాఁగ నీ యనుజుఁడాలంబునందుఁ గూల్చెం: దదీ-
యాఘంబుల్ విడె వాబ్బులట్టులరణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 88

మ. సమరంబందు భవత్సహోదరుఁడు మూర్ఛం బొందుటే గొప్పచి-
త్రిము; నీవాతనిఁ దేర్చుటంట యదిచిత్రింబుఁగాకుండెనా: యాశ-
మ్ము మారుత్సూతికిఁ గల్గఁ జేయుటకు నా మూర్ధత్రముంబూనితో?

అపూర్వాంగుండవు గావటయ్య? శుభధామా, రామ, రక్షింపుమా.

రావణసంహారము

ఉ. తనకుం బ్రాణపదంబు గాంతురగు సీతాదేవి బాష్పాంబువుల్
తన మీందం బడినప్పుడెల్ల, "సఖుతే లంకేశు శీర్షంబు గూ-
లును గా," కంచును దిట్టు భూవసిత పల్కుల్ నిల్పంగాం గూల్చినా-
వనిలో బల్మగు ఉచ్చిరంబులరిభీమా, రామ, రక్షింపుమా. ౯౧

మ. మును పెన్నండో నిజాఖ్యదైవతకు సంభోజనము బంచమా-
నసముం బాశి కలంచి నీకుం దనుకుర్, నక్త్వేశు దైవంబుగా-
గను భావించు దశాస్య సంత్యశిరముల్ ఖండించె బ్రహ్మాస్త్రమీ-
వనిలోవం బరంగించినంత రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా ౯౨

మ. అఖర్వుల్ శైలములోం గదల్చు భుజశౌర్యప్రాభవుండౌ దశా-
స్యు సుపింగూల్చినసిదు పెంపుచతురాస్యుం డుర్వమహాస్యుంబుం దా-

ఉత్తరయూల్ కూపర పూర్తిగా బాగడ లేరో యన్న, నాకేగతిం
బ్రోవఁగలదెట్టి శక్తి? రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 92

శా. "నా కైలాసము నెత్తెఁ; బాంధవముగా నాకంటె రెండింతలై
లోకంబందు దశాస్యుఁడుండె," నని లోలో మత్సరంబూనియుఁ,
జైకన్ శూలి ప్రియము ప్రాణురూపి యగు నా పంచాస్యుఁడిష్టంబుతో
నాకర్షించె ధనుజ్జయంబు రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 93

అభ్యుదయము

శా. "నిన్నుం బాసినవాఁడ ఘోరవిరహాగ్నిజ్వాలికామధ్యమం-
దున్నానీగతి," నంచుఁ దెల్పుటకునై యుర్వీతనూజాత మం-
టన్నీ మోములను జూచి, వంక్తిగళుఁడంటం గల్గుదోషంబు పా-
యన్నిన్నుం శుచియాచుఁ దేరశుభధామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. "ఇఁక సాధారము లేత్రై; రామవిభుఁడే యీ రేడు లోకంబులే-

లుకోనం దాను న్వయమ్ముగా,'' యనుచులోలోనంతంబుందేఁ బా-
దుకయుగ్మంబు భవత్పదద్వయమునందుం గ్రుమ్మఱం జేరి ర-
మ్యాకళానిర్జితకామ, సర్వసుఖధామా, రామ, రక్షింపుమా. 95

శా. శ్రీమత్పావకపాదుకల్ హనుమ యర్థిం బూన, వింజామరల్
సౌమిత్రుల్ గొని వీవఁగా, భరతుఁడచ్ఛచ్ఛత్రముం బట్టఁగా,
రామాంకంబున జానకీరమణిలో భాసిల్లు పట్టాభిరా-
మ్యా, మిత్రాన్వయవార్ధిసోమ, నృపసోమా, రామ, రక్షింపుమా.

మ, వికటంబీశుఁడు, "రామ, రామ," యనుచుం గానీనామమంత్రంబు సు-
స్థిరభక్తిం బఠియింపఁ, దన్నియటు పిల్వన్ నాథుఁడంచుం మహే-
శ్వరి పార్శ్వంబున నుండు శాశ్వతముగా, సర్వేశు నర్ధాంగియై
న్మరియుంతుర్ భవదీయనామమభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. ఫణినాథుండును నిన్నుఁ దిన్నగ నుతింపం జాలఁడన్నన్, భవ-

ద్గుణముల్ వర్ణస్తుతి సేయ నాకు దరమౌనొక్కో? రామలీలాతరం-
గిణి నే గ్రోలుట సాహసంబెయనుచుం గేలోడ్చినాఁడన్ వియ-
న్మణిధామా, కరుణాభిరామ, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 98

మ. మును వాల్మీకి రచించినట్టి కథలో ముఖ్యంబులౌ పట్టు లే-
ర్చి, నవీనంబుగ వ్రాసితిన్ శతకమున్ సత్యవ్రతస్వామినం-
దనుఁడన్ లక్ష్మినృసింహనాముఁడ భవన్నామంబు దొర్లించుచున్
మనువంశాంబుధిసోమ, సోమనుతనామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. విలసద్భాస్కరధామ, మంగళము: ప్రావృడ్వారిదశ్యామ, మం-
గళ: మర్త్యాన్వయవార్ధిసోమ, ధరణీకన్యామనఃకామ, మం-
గళ: మోక్షప్రియభక్తనామ, త్రిజగత్ప్రాణధామా, విని-
ర్మలకీర్తివ్రజరామ, దుర్జనవిరామా. రామ, రక్షింపుమా. 100

సమాప్తము.

జాబులు.

సెట్టి లక్ష్మీనరసింహ విరచితము.

శేబులో నిముడుటకు గవర్నమెంటు 16 సైజున స్ఫుటమైన యక్షరములతో పాదములు వేఱువేఱుగా రెండువందలు పద్యములు. ప్రతిపద్యమునందును చమత్కృతి గలదు. కవిత్వము మిక్కిలి మెత్తనిది.

చ. పరసుదనంబు [illegible] సంకీర్తించి [illegible] గొని పంపుటెం.

(1వ భాగము)
గదుగ పదారకొండు [illegible] నీవన్ [illegible] మోహమొందెదవు?
గరిగెడు కాలు సిద్ధమగ, నట్టిపట్టిక పాదనేరుః చే-
గిరపుగొంచి, ముద్దుల కరింపుము నాపెదవుల్ మనోహరా॥

శా. ఆక్రోష్టేన్, [illegible], సింధూరము, భూపట్ పాల్పు దోహాడదన్
నీకొట్టం గల మోహముతో జాలయు నీ చెల్వంబు కీర్తించిదన్,
(2వ భాగము)
నాకట్టెంగల రొమ్ములాలికికి చెంగ్లై, విల్వరో యిట్లనో?
తాకట్టంబువారికి నీ సొంపులు దక్షమొందం జేయుదనా నాతిరో॥

1 2 భాగములు వెల రు 0-4-0లు.

అగ్రహారపు [illegible] దొరకును.

10470